

Naročnina za kraljevino

SHS

Mesečno 48 K. Letno 576 K.

Inozemstvo:

Mesečno 68 K. Letno 816 K.

Oglas: enostolna min vrsta za

enkrat 280 K, večkrat popust.

JUGOSLAVIA

Seja reške konstituante.

SEJA JE BILA NESKLEPČNA, KER SO ČLANI KONSTITUANTE POBEGNILI IZ REKE. — SEJO JE SKLICAL ITALIJANSKI ČASTNIK CATRUNA. — VELIKO POMANJKANJE NA REKI. — D' ANNUNZIO NA REKI?

Bakar, 22. marca. (Izv.) Prva seja konstituante je bila sklicana za včeraj, 21. t. m. ob 3. uri popoldne. Sejo je sklical karabinjerski poročnik Cabruna. Poziv je sopodpisal drugi podpredsednik konstituante A. Depoli, član demokratsko - nacionalistične stranke (Vio, Bellassich). Trg pred magistratom in ulice v bližini poslopja, kjer je zbrovala konstituanta, so zasedli legijonarji in fašisti, oboroženi s puškami in bodali. V pozivu za otvoritev prve seje je bilo rečeno, da se v slučaju, ako bi bila prva seja nesklepčna zaradi nezadostnega števila poslancev, se v smislu mestnega statuta sklice druga seja, ki bo pravomocna brez ozira na število navzočih. Ta odredba podpredsednika Depolija je popolnoma nezakonita, ker naredbe reškega municipija nimajo nujčesar skupnega s poslovničkom konstituante. Pozive na sejo so dostavljali poedinim članom na dom. Ako so bili le-ti odsotni, so dostavljali preiskali vse stanovanje in terorizirali tudi obitelj poslanca. Pri tem se je dogodilo tudi mnogo tativ. Na sejo konstituante je prišlo samo deset oseb in sicer deset članov nacionalistično-fašistskega bloka in samo dva člana večine, namreč Peter Piletič in Andrija Superina - Jakič, ki sta izjavila, da so bili s silo prigrali na sejo. Piletič je dan poprej podal svojo ostavko kot član konstituante. — Sejo konstituante je otvoril predsednik Depoli. Izjavil je, da mora zaradi nezakonitega števila poslancev zaključiti današnjo sejo in sklicati drugo. — Nato je vstal poročnik Cabruna v uniformi karabinjerskega poročnika, ki je sedel na sedežu, določenem za zastopnika vlade. Cabruna se je zahvalil prisotnim, da so se odzvali pozivu vojaškega poveljnika (častnika iz Italije!) in je izrekel nado, da bo konstituanta izvolila pomirljivo vlado, ki bo mestu dala hrane, red in varnost. Dejal je v imenu italijanske vlade in v imenu D' Annunzia, da bo

Večina reške konstituante je pobegnila iz Reke.

**TERORISTIČNI NASTOP KARABINERJEV IN FAŠISTOV. — 49
ČLANOV KONSTITUANTE V BAKRU IN PRI SV. ANI.**

Bakar, 22. marca. (Izv.) Reška jugoslovanska stranka je dobila tole poročilo o položaju na Reki: Italijanski poslanik commendatore Castelli pri reški vladi je te dni skušal z vsemi sredstvi pridobiti za svoje načrte Zanellovo pristaše, člane konstituante. Ti pa so odbili Castellijev ponudbo in so odkrito v odločno očitali Castellijevemu zastopniku kapetanu Palmieriju neiskreno zadružanje italijanske vlade napram svobodni reški državi. Izjavili so, da povsem, kar se je dogodilo z avtonomistično (Zanellovo) stranko, ne priznava nobene sile in ne bodo nikoli pozabili udarcev, zadanih reški vlad, udarcev, ki so uspeli edinole s pomočjo Italijanske oblasti in poveljnika kraljevih karabinjerjev. Zanellova stranka je tako zahteva restitutio ad integrum, ter vztrajala na tem, da se nemudoma odstranijo vsi tuji nemirni elementi in

da se odpokličejo italijanski vojaki z Reke, ker le na ta način se more takoj zagotoviti red in mir v mestu. Tega ne žele samo avtonomisti, ampak vsi prebivalci, ki vidijo v prisotnosti italijanske vojske stalno ogroženje miru in reda. Vsled nezaslišanega sistema, ki se ga poslužuje karabinjerji v zvezi z legionari, da prisilijo člane konstituante k sodelovanju pri izvolitvi nove vlade v zmislu želja Castellija in vojaške diktature, se je 49 članom konstituante klub težkočam in nevarnostim posrečilo pobegniti z Reke in so prišli v Sv. Ano in v Bakar, kjer mirno pričakujejo nadaljnega razvoja dogodka. Ti člani avtonomistične stranke so raje zapustili svojo družino in svoje domove, kar pa da bi se spuščali v pogajanja s pristaši Castellija, kateremu pomaga italijanska oblast,

Francoško posojilo Avstriji.

ODGOVORNOST ZA STARO AVSTRO-OGRSKO MONARHIJO NAJ NOSIJO POLJSKA, ČEŠKA IN JUGOSLAVIJA? — MADŽARSKA JE OGNJIŠČE PREVRATNIH ELEMENTOV.

Pariz, 22. marca. (Izv.) Danes je bilo v poslanski zbornici predloženo poročilo o zakonskem načrtu, da se Avstriji dovoli posojilo v znesku 55 milijonov frankov in ki temelji na zahtevi, da mora biti Avstria neodvisna, ne da bi se, kar je izjavil poročevalc, preprečil načrt priključenja k Nemčiji, temveč da bi se preprečila balkanizacija Srednje Evrope. Avstria more živeti le v gospodarski skupnosti z deželami, od katerih jo je umetno ločila st. germaninska mirovna pogodba. Poročevalc je ugotovil, da je izšla st. germaninska mirovna pogodba popolnoma iz napačnih predpogojev. Odgovornost za staro monarhijo, tako slovensko posojilo Poljska, Češka in Jugoslavija skupno z Avstrijo in Madžarsko tako v političnem kakor v gospodarskem oziru. Poročevalc je nadalje izvajal, da je revizija st. germaninske mirovne pogodbe nemogoča, ker

bil pomenjala prejudic za revizijo versailleske mirovne pogodbe. Izrazil je nato željo, naj bi mala antanta jamčila za varnost Avstrije in v zvezi z njo ustanovila nekako carinsko zvezo. Da se pove naravnost, je Dunaj pravo glavno mesto Srednje Evrope, in da se na Dunaju dotikajo sosednji narodi latinske, germaniske, slovanske in madžarske rase. Dunaj mora to mesto, ki mu pritiče, tudi nadalje obdržati. Avstrijske zvezne dežele, kar tudi sosednje države bodo doumeli, kaj pomenja zanje, imeti v bližini mesto, kar je Dunaj. Poročevalc je želel, da se gospodarsko sodelovanje, ki ga je treba sedaj vzpostaviti, nekoč raztegne tudi na Madžarsko in je obžaloval, da se vodilne osebnosti v Budimpešti še vedno ne morejo vživeti v novo vlogo in dopuščajo še dalje, da se kaže Madžarska kot ognjišče novih nevarnosti in novih nemirov. V svojih

Vseučeliški knjižnici
Obvezni izvod,
poštne proste.
v Ljubljani.

Uredništvo:
Wolfsova ulica 1A. Telefon 369.
Uprrava:
3. Telefon 44.
— si se ne vračajo.
n je priložiti znamke
za odgovor.

Priprave za poroko kralja Aleksandra.

Beograd, 22. marca. (Izv.) Dan poroke kralja Aleksandra z rumunsko princem Marijo je definitivno določen za 1. junija. Kakor se doznavata, pride kraljica Maria dne 1. aprila v Beograd, da poseti kralja Aleksandra. Pri tej priliki bo kraljica Maria določila podrobnosti priprav za poroko. V Beogradu se bo mudila nekaj dni.

Beograd, 22. marca. (Izv.) Odbor za priprave svečanosti povodom poroke kralja Aleksandra z rumunsko princem Marijo je že začel delovati in izdeluje natancen načrt za slavnost. V pondeljek so se začela dela na licu mesta, in sicer poprava pločnikov in obrežja ob Savi. Zgradili bodo monumentalni slavolok, paviljon za razstavo na Kalmegdanu itd. Te dni bodo začeli sestavljati seznam praznih stanovanj v Beogradu, Pančevu in Žemunu, kjer naj se nastanijo gostje, ko pridejo k poroki. K slavnostim pridejo tudi razen beogradske posadke še trije polki pehot, tri divizije topništva, dva konjenička polka in en polk tehničkih čet, 20 aeroplakov in vsa zemunška posadka. Pri tej priliki pridejo v Beograd odpolnenci vseh polkov naše vojske.

NOVO PREDSEDSTVO RADIKALNEGA KLUBA.

Zagreb, 23. marca. (Izv.) »Rječ« javlja iz Beograda: Doznavata se, da bo na mesto predsednika radikalnega kluba Ace Stanojevića, ki je podal ostavko na svoji poslanski mandat in položil mesto predsednika v klubu, izvoljen za predsednika radikalnega kluba poslanec Ljuba Jovanović. Za podpredsednika bo izvoljen poslanec Marko Gjuričić, ker je dosedanjji podpredsednik Žarko Miladinović postal minister.

TRGOVANJE Z DEVIZAMI IN VALUTAMI.

Beograd, 22. marca. (Izv.) Povodom razgovorov, ki jih je imelo dne 19. in 20. t. m. finančno ministristvo z Narodno banko in zastopniki drugih beograjskih bank glede ureditve trgovanja z devizami in valutami, je plenarna seja bančnega udruženja v Beogradu izjavila: 1. da odobrava in da se strinja z delovanjem svojih zastopnikov, 2. da tudi pri tej priliki najenergičneje zahteva popolno svobodo trgovanja za vse banke in bankirje v državi in 3. da ne bodo banke, ako finančno ministristvo ne sprejme njihovega predloga o svobodni trgovini vseh bank, dosledno svojemu dosedjanemu delovanju, oviravati finančno ministristvo v izvajanjih nove valutarne politike, za katero mora samo nositi odgovornost.

IZJAVA NOVEGA POLJSKEGA KABINETA.

Varšava, 22. marca. (Izv.) Poljski ministrski predsednik Ponikowski je prečital na današnji seji državnega zборa izjavo, v kateri slove: Novi kabinet hoče zasledovati politiko nestrankarstva, vzdržnosti in miru. Za svojo najvažnejšo nalogo smatra ojačanje in ureditev državnih financ. V zunanjji politiki želi vlad, opirajoč se na mirovne pogodbe, prispetivati k mirni obnovi Evrope. Temelj njene politike je tesno sodelovanje s Francijo. Na konferencah v Beogradu in Varšavi se je izvršilo razveseljivo ojačanje odnosa med Poljsko in državami male antante in baltskih držav. Razmerje, ki je bilo določeno na riški mir, konferenci med Poljsko ter sovjetsko Rusijo in sovjetsko Ukrajino, ne vsebuje nobenih agresivnih tendenc s strani Poljske. Vendar mora Poljska od Rusije zahtevati, da izvrši svoje obveznosti in da odneha od svoje inozemske propagande.

Končnih izvajanjih je izjavil poročevalc, da se mora Avstrija na vsak način rešiti. Z ozirom na to je podal pregled o sedanjem poteku pomočne akcije in o ukrepih, ki jih je izvršila Avstrija sama, da bi si z lastno močjo ustvarila vse, kar bi jo moglo rešiti. Poročevalc je končno izjavil, da je posojilo v znesku 55 milijonov le začasna pomoč, ki bo ustalila kronske tečaj in avstrijski vlad omogočila izvesti reforme, katere je zasnovala zveza narodov. Čim bodo te izvedene, se bo odbor zvezne narodov potrudil, da izposuje Avstriji nadaljnji kreditov, ki bodo kriti po skupnih avstrijskih aktivah in ki bodo obenem jamčili za povračilo začasnega kredita 55 milijonov frankov.

,Lojalnost«.

V sršenovem gnezdu šumi. Vidi se, da nekaj ni v redu. V včerajšnjem »Jutru« se je oglasil uvodničar in se poizkušal — kakor pravi sam — malo »norče brit«. Povod k temu načinu preganjanja dolgega časa je našel »Jutrov« pisec v tej presneti opozicionalni kampanji proti vsemu, kar je pravovernemu demokratskemu mladini sveto in nedotakljivo; zlasti pa so temu piscu trdo legli v želodec opozicionalni komentari k novemu zakonu o občinskih volitvah.

Bog in bogme, neodpušljiv greh dela ta opozicija — predvsem (tako trdi »Jutro«) pa še naš list, da še vedno ne dela križa v imenu svete demokratske trojice, ki po turnusu seda na ministrske stole. Mi po naziranju teh gospodov nimamo pravice kritikovati dejstva, da odreka reprezentant vlade Ljubljani vsaka pomoč toliko časa, dokler ne dobi mestnega gospodarstva v roke pokorna vladna klika; nam je prepovedano pečati se s humbugom, ki ga uganja slovenski centralistični vladni privesek v vseh mogočih javnih vprašanjih. Edino pravico govora imajo oni — ministrski trabanti.

Seveda nam še na pamet ne prihaja, da bi si zato mašili ušesa, usta in oči ter se klanjali kismetu z Miklošičeve ceste.

Zapustimo torej razdraženega uvodničarja včerajšnjega »Jutra« in ogledajmo zanimivo notico, v isti številki in na isti strani pod naslovom »Še ena politična stranka«.

Po zagrebški »Rječi« poroča »Jutro«, da misli baje kr. pokrajinski na mestnik Hribar ustaviti proti demokratom novo stranko, ki bi imela v svojem programu revizijo ustaw.

S stvarjo samo se ne bomo mudili, ker nam manjka podatkov. Prezreti ne moremo opombe, ki jo je notici dodalo »Jutrovo« uredništvo.

»Jutro« pravi: »svoje ljubljansko mesto pa je zasedel (namestnik Hribar namreč) izključno vsled privoljenja SKS in JDS, katerima je slovensko obljubil popolno lojalnost«.

Iz te opombe gleda ves obupni bes in strah razočaranih in potapljaljajočih se voditeljev nasilne centralistične politike — Res mora biti že hudo, ko izigrava vladinska peščica že tako visoke karte in dviga v opomin preteči bič proti najvišemu reprezentantu državne oblasti v Sloveniji.

Lojalnost torej je obljubil kr. namestnik SKS in JDS. Ali naj mar to pomeni, da pa nelojalnost napram drugim? Mislimo, da ne in jemljeni na znanje »Jutrovo« notico samo kot izraz obupne netaktnosti proti najvišji upravi instanci v Sloveniji, kajti ta najvišja instanca nima in ne more imeti napram SKS ali pa JDS kakе posebne in višje lojalnosti, kakor pa take, ki jo je dolžna enake proti vsem!

Naš najvišji uradnik je naš najvišji uradnik, ne pa mogoča figura, ki bi pa JDS ali pa SKS merili po svoji volji lojalnost in pokorčino.

Za danes končamo to poglavje.

Revizija sevreške mirovne pogodbe.

KONFERENCA ANTANTNIH MINISTROV ZA ZUNANJE STVARI. —

REŠITEV VAŽNIH ORIENTALSKIH VPRAŠANJ.

Pariz, 22. marca. (Izv.) List »Excelsior« poroča: Konferenca ministrov za zunanje posle se bo bavila z nastopimi vprašanji: 1. Grško — turški spor in rezervacija miroyne pogodbe v Sevresu. 2. Angorski dogovor in francosko — angleška nesporazumljivja. 3. Armenško vprašanje. 4. Sporazum zaveznikov v vprašanju Srednje Evrope.

Pariz, 22. marca. (Izv.) Danes so se šešli antantni ministri za zunanje zadeve v svrhu rešitve važnih orientalskih vprašanj. V prvi vrsti je na dnevnem redu ureditev spornih točk

med Grško in med angorsko — turško vlado. V Pariz je dosegla tudi posebna delegacija iz Angre pod vodstvom Jusuf-beja, z nalogo angorske vlade, da izposluje pri konferenci revizijo sevreške mirovne pogodbe v korist Turčije. (Ta konferenca je izredne važnosti, kajti ta najvišja instanca nima in ne more imeti napram SKS ali pa JDS kakе posebne in višje lojalnosti, kakor pa take, ki jo je dolžna enake proti vsem.)

Pariz, 22. marca. (Izv.) Kakor poročajo listi, je bilo izročeno besedilo odločitve reparacijske komisije za dovolitev plačilnega odloga Nemčiji, v nadzorovanju državne banke in izdajanja papirnatega denarja, ter obveznosti, da se bodo plačevali potrebniki davki, kakor tudi v nadzorovanju nad izvozom in carinami. Ako Nemčija ne pristane na ta jamstva, se vrne reparacijska komisija enostavno v londonškemu plačilnemu načrtu in bi sledila kazenska zasedba gotovih ozemelj. Nadzorovanje bi vršili odpolnenci zaveznikov.

NAPAD NA ULSTER.

Belfast, 22. marca. (Izv.) Oddelek irskih upornikov je napadel Ulster in je zapalil več hiš. Iz obmejnih krajev poročajo o nadaljnji napadih ustašev.

AMORTIZACIJA RUSKIH DOLGOV.

London, 23. marca. (Izv.) Zavezniški izvedenci so se sporazumi glede izdaje obveznic za amortizacijo ruskih dolgov in glede moratorija, ki so ga odredili za pet let. Začeli so tudi proučevati italijansko poročilo o trgovinski in plovbeni pogodbi z Rusijo.

Borzna poročila.

Praga, 22. marca. Dunaj 6.675, Berlin 19.3

Razprava o ruski emigraciji in dogodki na Reki v narodni skupščini.

Beograd, 21. marca.

Predsednik dr. Ribar otvarja danšnjo sejo narodne skupščine ob 5.15. Pred prehodom na dnevni red stavlja zemljoradnik Voja Lazić neko vprašanje na predsednika, na katero mu ta odgovorja. Nato povzame besedo minister za zunanje stvari dr. Momčilo Ninčić in odgovarja na vprašanje poslance Moskovljeviča o delovanju ruskega generala Wrangla. Minister veli, da se nahaja odgovor že v komunikeju, ki ga navaja poslanec v svojem vprašanju. Vlada je izjavila, da se bivanju generala Wrangla na ozemlju naše države ne more pripisati nikaka vojaško - politična važnost. General Wrangel je v naši državi samo begunc in sicer zelo vpliven ruski begunc. Toda on uživa gostoljubnost naše države pod istimi pogoji, kakor vsi drugi ruski begunci. Generala Wrangla nismo priznali kot načelnika ruske vlade niti takrat, ko je na čelu svojih zmagovalnih čet korakal proti Moskvi. Zaradi tega je izključeno, da se mu sedaj pripisuje kakšna politična važnost. V vseh teh ekspedicijah, ki so se vodile proti Rusiji, je bila naša vlada strogo nevtralna in mi nismo pomagali materialno nobeni teh ekspedicij, ker nismo hoteli pomagati vojni, kjer Rusi drug drugega ubijajo. Vse te ekspedicije smo smatrali za meščansko vojno, v katero se mi nismo smeli vmešavati. Zaradi tega je popolnoma izključeno, da mi dopustimo, da se na našem ozemlju pripravlja kakršnaki akcija proti Rusiji. Taka akcija bi v resnicu pomenjala, ako bi se pripravljala na našem ozemlju, da se začenja iz naše države vojna z Rusijo. Naš narod ne bi mogel nikoli dopustiti, da se vodi vojna z Rusijo, akotudi jo sedaj upravljajo bolješeviki. (Burno odobravanje v vsej zbornici. Posl. Korun: »Kako pa govor g. Spalajkovič?«) Često se polavljam glasovi o tej zadevi, tako, da celo vznemirijo našo javnost. Mi nismo hoteli sprejeti nikakih mednarodnih odnosov, ki bi nas zapletli v vojno z Rusijo. (Ploskanje.) Podatki, ki jih navaja g. Moskovljevič, nam niso znani. Meni samemu je znano le toliko, da je v vprašanju g. poslanca omenjeni Skardinskij prisostvoval Kongresu v Reichenhallu. Ostale podrobnosti mi niso znane, vsaj v celoti ne. Ako odgovarja resnici, da so gotovi člani ruske emigracije podlegli tujim vplivom in pripravljajo ali vrše gotove akcije, ki bi bile naperjene proti interesom naše države, moram izjaviti, da se bo vlada proti vsaki takli akciji najenergičneje uprla in podvzela vse korake, ki nam jih nalagajo interesi naše države in dopuščajo naši zakoni. — Nato izjavila posl. Moskovljevič, da se ne zadovoljava z odgovorom zunanjega ministra, ker ima dokaze za vse to, kar je navajal v svojem vprašanju. V glavnem obstojo tri glavna dejstva: Odgovor Burceva, ki sam priznava, da se nahaja v Jugoslaviji ruska vojska, na čelu ji general Wrangl, nadalje ruski svet kot nekako vrhovno zastop-

stvo, če tudi na kot parlament, s povojnikom ruske vojske; ta vrhovni svet ima svoj sedež v Sofiji in dobiva svoje direktive iz Berlina, dočim je njena glava v Beogradu. Dejstvo je, da je bil zastopnik ruskih beguncov, g. Skardinskij, kot zastopnik barona Wrangla na Kongresu v Reichenhallu in je tam podpisal sklep, da se popolnoma strinja z interesi in težnjami germane Nemčije, Bolgarske in vsemi nasprotniki naše države. Te težnje stremljajo za tem, da se razveljavljajo siraška mirovna pogodba, in vse druge mirovne pogodbe, na katere se opira naša država. G. Skardinskij je podpisal na takozvanem cerkvenem Kongresu v Karlovcu lanskoga leta vse resolucije reichenhallskega Kongresa. — Ta dejstva dokazujejo, da vsa zadeva ni tako enostavna. O vesm tem bo govornik še obširno razpravljal, ker smatra za potrebno, da stavi tozadovno interpelacijo. — Zunanji minister dr. Ninčić odgovarja nato na vprašanje zemljoradnika Voje Lazića o baroški luki in veli, da naša vlada ni imela nikakih pogajanj z italijansko vlado o tem vprašanju. — Posl. Lazić se zadovoljava z ministrovim odgovorom in izrazi upanje, da bo naša vlada ščitila naše interese, kakor je to izjavila. — Minister dr. Ninčić odgovarja na to na vprašanje socijalista Etibina Kristana glede dogodkov na Reki. Minister veli, da nima v tem trenutku dodati ničesar več k svojemu odgovoru, ki ga je že prej podal v tej zadevi. — Poslanec Kristan se poslužuje dočne novega poslovnika, ki mu daje pravico replike na odgovor ministrov in pravi, da je faza, v kateri se sedaj nahaja naša država, zelo resna, ne samo za nas, ampak tudi za vso Evropo. Ako pride v nevarnost balkanski potok, je ogrožen ves svet. Imamo vzroka za resen pesimizem. Govornik izraža svojo trdno uverjenje, da je uradna Italija odgovorna za barbarizem, ki se izvaja na Reki. (Burno odobravanje pri vseh frankah zbornice.) Nikakor ne more verovati, da je mogoče priti do dogodkov na Reki brez vednosti Italije. Kako se je moglo streliati na mesto z morja, ako Italija tega ni dovolila? Ako Italija tega ni mogla preprečiti, potem se moramo vprašati, koliko veljajo dogovori z državo, ki ni v stanu, da ustrahuje nekaj pobesnelih fašistov. (Tako je!) Rapalski dogovor je v marsikaterem delu tajen tudi nam. Ne morem razumeti, kako je mogoče, da gre Italija s silo vzpostaviti red na Reki, mi pa da pri tem stojimo ob strani prekrizanih rok in čakamo, kako se bodo stvari razvile. (Burno odobravanje.) Prebivalstvo na Reki je strašno trpelo in trpi še dalje. Med njimi so naši ljudje, delavci, ljudje, ki jih moramo zaščititi. Mi smo lahko najmirljubnejši narod na svetu, toda ne smemo trpeti krvoprelitja, ki ne ogroža samo naše države, ampak vso Evropo. Dasi razumem položaj g. ministra za zunanje stvari, se vendar ne morem zadovoljiti z njegovim odgovorom. Želim, da naša država nastopi z vso energijo, ki je upravičena za to stvar, katero je treba braniti. (Splošno burno ploskanje in odobravanje v zbornici.) — Nato povzame besedo ministra za zgradbe, nakar preide zbornica na dnevni red: razprava o zakonskem načrtu glede splošne uprave. — Po

daljši debati stavi predsednik dr. Ribar zakonski predlog na glasovanje. Oddanih je bilo 194 glasov, in sicer 143 za in 51 proti. Predsednik naznana, da je s tem sprejet zakonski predlog o splošni upravi. — Nato se seja zaključi ob 7.30. Prihodnja seja v četrtek ob desetih dopoldne. Na dnevnem redu so interpelacije.

Ruska emigracija v Jugoslaviji in današnji radikalno-demokr. režim.

III.

Zivljenje russkih emigrantov v Jugoslaviji.

Ruski emigranti so našli od strani vlade tako podporo, kakršne pač ni uživala nikdar nobena druga emigracija na svetu. Tudi po drugih državah so sicer šli na roko ruskim emigrantom, ali iniciativna je izšla iz vrst privatnikov in ž njihovimi prispevki. Pri nas pa je izšla pomoč na iniciativno vlade in sredstvi državne blagajne. V času, ko ni bilo denarja za nezaposlene delavce, za primorske begunce, so dobivali ruski begunci milijone iz državne blagajne.

Ruski emigranti so imeli prostvo vožnjo, kjer so se nastanili. Do konca meseca junija 1920 so imeli pravico izmenjati pri državni blagajni skoro brezvredne carske rublje za kurz, ki je stal daleč nad faktičnim kurzom. Ker so pa prišli na dan razni škandali, ki so kompromitirali celo vrsto najbolj poklicanih russkih funkcionarjev, se je vlada odločila, da prekine z menjavnjem rubljev. Mesto tega je določila najprej vsoto treh milijonov dinarjev mesečno, ki so se razdeljevali po govorom ključu med begunce. To pomoč je razdeljevala ruska komisija, ki pa se je pri tem ozirala predvsem na bivše generale in druge socijalno višje stojčeče begunce, dočim je zapostavljala navadne vojake. Za 20.000 Wranglovev vojakov je določila vlada poznje nadaljnje 3 milijone dinarjev mesečno, tako da stanejo državni ruski begunci mesečno 6 milijonov dinarjev, kakor to demokratska »Riječ« sama priznava.

Brezvredno pa stanejo russki begunci državo mnogo več, ker vlada jih je namestila po celi državi in po vseh uradih. Ruske begunce najdeš danes po poštah, kjer so nastavljeni kot uradniki, najdeš jih po sodiščih, v Vojvodini so jim bili izročeni sekvestri raznih podjetij. Wranglovce najdeš po tovarnah, na železnicu v armadi, v žendarmeriji, po ministrstvih Izročena so jim najbolji zaupni mesta. V Ljubljani študirajo na univerzi, prakticirajo pri sodišču. Na državni železnicu imajo način, domače dobre delavce odpustiti in sprejemati Wranglove. Ti imajo prednost, ker ti so zanesljivi, po njihovi kvalifikaciji se ne povprašuje. Russki študenti emigranti uživajo državne podpore, slovenski študenti pa stradajo po Pragi in na Dunaju kakor nekdaj v stari Avstriji pod nemško knuto.

Prišli so russki emigranti in se naseljevali po naših mestih. Vlada je mobilizirala oblasti, da jim preskrbe stanovanja. V Belgradu in Zemunu so zasedli najlepša stanovanja, ker imeli so

denar in ponujali mnogo. Dočim po naših mestih za domaćina uradnika ni bilo stanovanja in so delavci morali v vagone in kleti, so bila za ruske emigrante takoj na razpolago stanovanja.

Ruski emigranti so danes v Jugoslaviji privilegirana kasta, ki ima vse prednosti pred domaćini, zlasti prečinji. Russkim emigrantom so pridržana najboljša mesta in vladu jim gre povsodi na roke, pri koncesijah, pri priskrbovanju služb, pri podporah. V njihovih rokah se nahaja danes skoro cela obmejna služba in minister je ž njimi zadovoljen, ker vršijo svojo službo točno in se je vsled njihove pazljivosti in strogosti zelo omejilo tihotapljenje.

»Riječ« pravi: »Russki emigranti predstavljajo po svoji upravni razdelitvi v naši deželi celo malo državo v državi.« Razdeljeni so na 33 kolonij, ki imajo svoja pravila, ki jih potrdi upravni odbor za begunce. Te kolonije volijo iz svoje sredstva krajenvno upravo in delegate. Za razdeljevanje pomoči pa

je določena takozvana državna komisija za ruske begunce, določena od ministra vnašnjih del in od ruškega poslanstva v Beogradu.

V mnogih krajih so ustanovili Russki društva, krožke in celo lastne šole. Osnovani so poseben kurz za priznanje srbohrvaščine za one, ki hočejo postati ljudsko - šolski učitelji. Obstajajo tri ruske kadetske šole z okoli 100 dijaki. Dalje imajo dva ženska zavoda s 500 gojenkami, eno rusko gimnazijo s 160 dijaki. Razen tega so osnovali Russki okoli 20 svojih bančnih, tehničnih in industrijskih podjetij.

Ruske kolonije so v ozki medsebojni zvezi. Njihov glavar je baron Wrangel, ki je zbral jeseni leta 1920 ostanke vseh kontrarevolucionarnih armad okoli sebe, da s pomočjo francoskega denarja in francoskih tehničnih sredstev premaga rdečo armado in upostavi zopet carizem v Rusiji. Wrangel je bil premagan in ostanki njegove armade so sedaj pri nas. Kakšno je politično ozadje russke emigracije?

Politične vesti.

× Za utrditev svetovnega miru. K malim antant so pristopile baltiške države z Poljsko na čelu. Zadnji petek se je vršil med njimi zadevni politični dogovor. Ta sporazum združuje Estonijo, Finsko, Lotiško in Poljsko v močan blok držav, ki imajo na obeh straneh iste sovražnike: boljševike in Nemce. Ta pogodbja je delo poljskega ministra za zunanje reči Skirmunta in vsakdo, ktor je pogleda na zemljepisno kartu vidi, da se razteza mala antanta od Baltiškega do Jadranskega in Črnomorskega morja, kar moramo smatrati za velik političen uspeh čeških in poljskih diplomatov.

× Politično ozadje atentata na japonskega cesarja. Iz Pariza javlja 19. t. m., da je v Tokiju poskušal delavec Fujita atentat na mikada. Atentatorja so prijeli ravno v trenutku, ko je hotel prestopiti prag cesarjeve palače.

Gospodarstvo.

+ Dobava soli. Uprava državnih monopolov v Beogradu razpisuje na dan 20. aprila 1922 ob 11. uri dopolnje v pisarni upravnika državnih monopolov v Beogradu ofertalno licitacijo glede dobave 25.000 ton kamene soli. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom napogled.

+ Prodaja ploščevine od konzervnih škatljic in krp iz vreč. Uprava intendantskega slagališta Savske divizijske oblasti v Zagrebu bo prodala 22. aprila t. l. ob 11. uri dopolnje v svoji pisarni (Zagreb, Savska cesta 4) večjo množino ploščevine od konzervnih škatljic in krp iz vreč. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom napogled.

+ Dobava platna za podlogo in usnja. Uprava vojne odeče I. v Beogradu (Donji Grad) razpisuje na dan 6. aprila t. l. ofertalno licitacijo za dobavo 300.000 m platna za podlogo in na dan 9. aprila t. l. ofertalno licitacijo za dobavo 50.000 kg usnja (Wichsleder) v svoji pisarni. Pred-

metni razpis je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, pogoji pa pri imenovanju vojaški oblasti v Beogradu na vpogled.

+ Cena stekla v ploščah ne bude padla. Zadnji čas so po časopisu krozile vesti, da nameravajo glavna steklariska podjetja za izdelovanje stekla v ploščah »Vitra« in »Senetra« znižati cene izdelkom. A kakor se čuje iz zanesljivih virov, ta poročila niso temeljena ter se na znižanje cen stekla v ploščah prav nič ne misli, ker niso dani zato nobeni pogoji, ampak še naroči: ker je zadnje dni padla češka krona, so se podražile v isti meri survine, ki se uvažajo na Češko. To je za zdaj še ni misli, da bi padle cene šipam.

+ Dobava drv. Komanda Savske divizijske oblasti v Zagrebu razpisuje na dneve 10., 11., 12., 13. in 15. aprila t. l. ofertalno licitacijo za dobavo drv za razne svoje garnizije. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

trdnod podlago za spodaj navedene zaključke, jasno priča, da vsi naši naporji zato niso uspeli, ker nismo prav ocenjevali nevarnosti nemškega in nemčurskega elementa, bivajočega med nami, nezadostno se pobrigali za njega oslabljenje oziroma odstranjenje, osobito pa, ker nismo zadostno spoznali takoj od začetka našega prihoda semkaj psihe in mentalitete tukajšnjega ljudstva, ne stopinje njegove volje do življenga, tedaj ne količine njegove samozavesti oz. njegove nezavestnosti in ne meje, do katere je prodrla infekcija po nam protivni ideologiji. Brez takega znanstvenega elaborata pa je vsaka sanacija nemogča, ne tu, ne drugod. Posledica tega je, da nismo do danes nimalo enotnega politično-operacijskega načrta. Zato vse neodločnost in nejasnost, kako naj se lotimo tega, kako drugega slučaja, ali naj uporabljamo lek alistrup, zato ves dilettantizem, zato vsa potrata sil, splahnečnih malonjev, praznega tuk, razmire vendar niso kranjske ali štajerske, marveč so povsem samobitne. Vsled tega ne gre poščiliti tudi ljudi poljubne kvalitete, ki stoje v tem metežu kakor neme priče, pričakujoče našo bodočo sramoto, ali ki se pehajo za osebnim kultom in lastnim dobitkom. V rokah takih ljudi bi skopneli tudi najboljša načrta. Pač pa so potreben cel ljudje, z ostrom pogledom, z oboroženi možgani, možje, noseči v eni roki odprto srce za vse naše tukajšnje trpine, v drugi pa zakonik z drakoničnimi postavami za vse njihove vampirje. Ti naj določajo, kako naj se orja ta ledenina, kako in kakšno seme ne seje, da bo rodilo sad. V drugi vrsti pa nosijo krvivo vse koroški domaćini našega mišljenja, katerim je moral biti pravi položaj vendar znan že preje. Zakaj nam niso vsi ti, ne izvzemši duhovščine (poedinci pač svarijo pred prevelikim optimizmom), takoj začetkom podali jasne slike tuk, razmer in zakaj niso povzdrnili svojega glasu takrat, ko se je že davno vedelo, da tako ne gre dalje.

Vsakdo, ki pogleda tukajšnje razmere pobliže, mora videti, da prejšnji nemš. sistem še vedno obstoji. Sprva so se nemški eksponenti pač potuhili, ali to ni trajalo dolgo, kmalu so jeli gibati, vedno živahnejše od dneva do dneva, tako, da danes nastopajo že javno in odkrito delujejo proti nam. Tako posamni. Večji del teh temnih eksistenc pa dela noč in dan tajno in zahrtno in zato ne manj uspešno. Treba je seveda priznati, da so ti ljudje polzki in pretkani ter da ni lahko dobiti pravne oz. kazenskega naslova in ne zadostnega dokaznega materijala za njih odstranjenje. Zato je pač potreben dober policijski aparat. Sedanja policija je do prav. malih izjem povsem nezadostna.

Ivan Rozman:

Naša bol.

(Dalje.)

Epilog

k poročilu o gospodarskem in političnem položaju občin

I. I. I. I. I. z dne 8. januarja 1920.

Vrbsko jezero in njegova okolica je brezvredno najlepši del vse slovenske Koroške. Sicer zasluži celi Rož vse pozornosti, akoravno njegovo poljedelstvo še ni razvito in stoji za onim na Kranjskem. Tembolj pa slovi njegova sadjereja, ki se stavi z ozirom na njegovo kakovost sadja na prvo mesto za Tirolsko. Živinoreja bi se dala dvigniti z bog prikladnosti terena do lepega razvoja. Lepo uspeva dalje lesna trgovina, železnična industrija je znana po svojih proizvodih že davno v trgovskem svetu, zlasti

Casopisni glasovi.

"Jutro" prosi svoje citatelje, da mu ne zamerijo, če včasih norce brije. Od časa do časa si mora olajšati dušo, če premišlja o demokratiskih copernjah. Dalje piše "Jutrov" uvodničar: Ali je mogota s tako žurnalistiko resna diskusija in stvarna politika? To so brblje, ki odrepočajo vsak dan svoj penzum in katere v nedostatku znanja in argumentov pišejo tisto mesto misli.

"Naprej". Socialistom nasprotники že radi odčitajo, da smo proti veri. Predvsem moramo ločiti dvoje: vero samo na sebi in pa tiste, ki živijo od vere. Kristusovi nauki so gotovo vzvišeni in njegov nauk o ljubezni do bližnjega priznavamo tudi mi. Cerkev ta nauk sicer uči, vendar vidimo, da se ljudje, ki se kažejo cerkvi najbolj vdani, najmanj po Kristusovih naukib živijo. Vera brez dela je mrtva. Kdor razširja ta nauk z namenom, da ljudstvo uklepa v svoje verige, da ga lahko izrabljiva v koristolovske namene, sam pa po tem nauku ne živi, nima pravice, da govorim v Kristusovem imenu. Hinavec je!

"Slov. Narod". Francoski pisatelj Lichtenberger je napisal več člankov o svojem potovanju po Jugoslaviji. V 1. članku govori o Sloveniji in pravi, da se

pri nas zelo poceni živi — s franki. Priporoča Francozom, da si ogledajo naše lepe kraje. V drugem članku poroča o stanovanjski krizi v Jugoslaviji in se čudi stanovanjem v vagonih, kakršne je videl v Zagrebu. Zelo všeč mu je pri v Ljubljani stanovanjski zakon in Parizanom priporoča, da si ga tudi omislijo. V tretjem članku Lichtenberger piše o zaupanju, ki ga ima do Jugoslavije vseled naravnih bogastev in agrarnega prebivalstva. V zadnjem članku vzbuzja spomine na ono dobo, ko je Napoleon ustvaril Ilirijo.

"Novi čas". Demokratje so se v Beogradu pridružili in dosegli novo potvrdbo občinskega volilnega reda in razen tega zagotovilo, da se razenoma, komaj izvoljeni mestni občinski odbori in razpisajo nove volitve. Ali je mogoče misli, da bo izraučeno mestno prebivalstvo za to herostratsko delo nagradilo demokratsko stranko z zaupanjem in ji znova pomoglo v sedlo. Vse, kar danes v Sloveniji posteno misli, hoče le enot dati kljuci, ki je zagrešila nad Slovenstvom in nad posameznimi stanovi, toliko zla in nasilja, neusmiljeni broc. Brez bojazni, da bi se morda vendarle utegnili motiti, napovedujemo demokratom že danes popolni poraz pri bočnih občinskih volitvah.

Ljubljana.

Konferenca za pomoč gladilcem v Rusiji. V nedeljo dne 19. marca se je vršila konferenca na univerzi, katera se je udeležilo 40 delegatov vseh strank in korporacij, razen par. Vsi so soglasno izjavili, da je ta akcija nujno potrebna, ter so sklenili vzajemno delovati, da se doseže postavljeni cilj. Organiziral se je praviljalni odbor, ki bo ukrepal o nadaljnih korakih. Pozivljamo vso javnost na delo za pomoč gladilcem.

= Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani je dovolilo ministrstvo za trgovino in industrijo, da sme v svojem področju pobirati 25 odstotno doklado od občne pristojbine in od pridobivne podjetij, zavezanih javnemu polaganju računov.

= Načelstvena seja NSS. Naprošeni smo, da objavimo: Danes zvečer se vrši načelstvena seja NSS z izvanredno važnim dnevnim redom. Vsled tega je udeležba vseh članov načelstva nujna.

= Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske v času od 12. do 18. marca. Rodilo se je zo otrok in sicer 10 ženskega in 10 moškega spola. Med temi je bil en mrtvorjenec. V istem času je umrl zo otrok in sicer 11 ženskega in 9 moškega spola. Od teh je bilo 14 domačinov in 6 tečev. V zavodih je umrlo 12 oseb. Smrtni vzroki so bili slediči: Za jetiko je umrlo 6 oseb, vsled srčne hibe 6, vsled drugih naravnih vzrokov 8. Vsled samonoma je preminala 1 oseba. Prijavljeni so bili slediči slučaji načeljivih bolezni: dva slučaja davice, štiri slučaja trahoma in 1 vojak je obolen za škratico.

= Mlekarška družba za Jugoslavijo d. z o. v. Ljubljani nam sporoča slediće: S 1. aprilom namernavamo vpeljati redno dostavljanje pastiriziranega mleka strankam na dom in sicer v poljubni ninožini. Za enkrat bodo naši vozovi pasirali med 6. in 8. uro zjutraj slediće ulice: Slovenska, Pražakovka, Dunajska cesta, Bleiweisova, Rimská, Vegova ulica, Kongresni trg, Wolfsova, Marijin trg, Sv. Petra cesta in se bo mleko strankam teh in sosednjih ulic dostavljalo. Pozneje se bo dostavljanje na dom razširilo na vse ostale dele mesta. Naročnikom se bo po želji dostavljalo na dom tudi surovo mleko, smetana in zlasti zdravilo kistro mleko "Yuhouri" in "Kefir". Samoposebi umevno se prevzame za kvalitetno mleko edinstveno odgovornost. Kdor se hoče poslužiti te ugodnosti, naj se prijavi v pisarni Mlekarške družbe, Vojaška ulica 10, osebno ali pismeno.

= Beg iz blaznice. Dne 21. t. m. je iz blaznice na Studencu pobegnila soletna Ivana Robič. Pobežnica je gologlavna v oblečenju v sivo obleko.

= Žepna tativna. Dne 18. t. m. je bila na Vodnikovem trgu pri stojnici mesarja Fr. Selana ukraden Gruden Terezij iz ročne torbice temnorjavaju usnjata denarna s 5 bankovci po 10 dinarji, zdravniški receipt in par računov.

= Goljufija. Dne 18. t. m. je Šivilja Antonija Resnina, stanujoča na Slapu p. Večve, pozabila pri stojnici mesarja Ivana Javornika v Sol, drevoredno ženski dežnik z dolgo sivo palico, vreden 250 kron. Ko se je lastnica pozneje zglašila, da vzame dežnik, je mesar Javornik izjavil, da je malo prej prišla neka nepoznana ženska, oblečena v črno, se izdajala za lastnico pozabljenega dežnika in ga odslušala.

Maribor.

Načelstvena posredovalnica za delo. Pri vseh podružnicah "Drž. posredov. za delo" v Ljubljani, Mariboru, Ptiju in Murski Soboti je iskalno v preteklem tednu od 5. do 11. marca 1922 dela 327 moških in 155 ženskih delavnikov in 99 ženskih delavnikov. Posredovanje se je izvršilo 134. Posredovanje od 1. januarja do 11. marca 1922 izkazuje 5428 strank in sicer 2243 delodajalcev in 3158 delojemalcev. Posredovanje se je izvršilo v tem času 1131. Dela iščejo: vinčarske družine, ručarji, kovinarji, mizarji, kolarji, sodarji, zidarji, tesarji, mlinarji, peki, mesarji, dlinarice, trgovci, sotrudniki, prodajalke, pisarni moči, vzgojitelje, vlagalka, vajenci, vajenke itd. V delo se sprejemajo: ručarji, mizarji, zidarji, poljed, delavci, delavke, drvarji, tesarji, vrnarji, sodarji, viničariji, viničarske družine, silvije, služkinje, kuharice, vajenci, vajenke itd.

= Glavna kontrola v Beogradu razpisuje šestmesečni natečaj za teoretično in praktično izobrazbo računskega predsednika pri tej kontroli. Prijaviti se je treba do 15. aprila t. l. pri Glavni kontroli. Podrobnosti so razvidne iz Uradnega lista.

= Obupne razmere pri orožništvu. S 1. aprilom dobijo državni uradniki in načelniki izplačanje povisek na draginjskih dokladih in sicer z začetkom od 1. januarja t. l. Torej so s svojim pritiskom nvlado vendar deloma dosegli to, kar so zahtevali. Za ubogo orožništvo v Sloveniji so pa nične nobrege nobrege.

= Zaradi razdaljenja mariborske policije je bil odgovorni urednik "Volksstimme" obsojen na 1000 K globe.

G. dr. Turšič, znani specijalist za notranje bolezni, je nevarno zbolel ter so ga morali prepeljati v bolnič.

Zadružna gospodarska banka je začela podpirati svojo hišo, na katerem prosto-

rum zgradi najmodernejšo palác. Tudi "Po-

sojilnica" začne prihodnji mesec graditi svojo palác.

Krajevna imena. Marlivi in učeni Da-

vorin Žunkovič priobčuje pravilne zdgo-

vinške označbe naših krajevnih imen. Iz

teh razmotrovini vidimo, kako so Nemci

vsa naša imena na tako rafiniran način

potvorili, da je vsak človek misil, da so

to prastara imena. Dobro bi bilo, da bi

pošta in železnica tako popravila dosedanja krajevna imena Fala v Val, Bram v Bram itd., da bi s tem dokazali, da so

naša prastara imena prava. Vse drugače

so Italijani napravili. Vsako ime po sva-

je pretvorili, češ, da so taka imena že

prej bila, kar pa ni res. Niti enega nemškega krajevnega nazivniza bi ne smelo

biti pri nas, ker to je res slovenska zemlja od pamtevok. Zadnji čas bi pa tudi

bi da vlažna narodila vsem okoliškim

občinam, da takoj odstranijo tablice z nemškimi napismi. Tako imajo že več okoliške občine več ur daleč okoli hišne številke z nemškim imenom občine. To bi morale občine takoj odstraniti. Cudno, da

se mora na take stvari po 3. letih še spo-

minati.

Kolodvorska ulica v Mariboru je prava predmetna ulica, da napravi na vsake-

ga tuja slab stan. Kako drugače bi izgle-

dalo, ako bi se vrt ob kraju pritegnil v

ujec in nasadil drevored, ker je to v

Maistrovi ulici.

Od graničarjev smo dobili poročilo,

da se ne smemo čuditi, ako so se zgodili

slučaji tativne med njimi. Cudno, da jih

še več ni. Samo od zraka vendar ni mo-

gocé živeti. Tiste maleknostne plače, ki bi

jih moralib dobiti v sredji februarja, še zdaj

v sredji marca niso dobili. Hrano pa mo-

rajo takoj plačati. Uprava, ki je graničarje

nastavila, naj bi gledala, da jih tudi

plače in sicer dostopno plače, pa ne bo

nobenih pritožb proti njim.

Kolodvorska ulica v Mariboru je prava

predmetna ulica, da napravi na vsake-

ga tuja slab stan. Kako drugače bi izgle-

dalo, ako bi se vrt ob kraju pritegnil v

ujec in nasadil drevored, ker je to v

Maistrovi ulici.

Bela Kun zblazel. Bivši komuni-

stični diktator na Madžarskem Bela Kun

je na Ruskem zblazel ter so ga moralib oddati v norišnico. Zadnje čase je bil

politični komisar pri sovjetski armadi ter

je kot tak v svoji zblazni do postreliti

7000 vojakov.

— Obstreljen tihotapec. Mlađeletni

Fr. Rekar iz Blokove vasi pri Logatcu

je pridno tihotaplil s tobakom čez mejo.

Nedavno so ga zatolili graničarji v gozd

"Kalce", a ker je na klic začel bežati,

ga je vojak obstrelil v desno nogo. Pripre-

lji so ga v deželino bolnico v Ljubljano.

— Novo zdravilo proti sifilidi. Profes-

sor Levaditi v Parizu je izumil nov lek

z uporabo sifilida. Vbrizgal je nekemu

zavojnik, ki je nastopila tozadna reakcija,

da je vbrizgal bolniku arzenikov

preparat, nakar so se rane v 14 dneh po-

zadoma zacilile.

— Novo zdravilo proti sifilidi. Profes-

sor Levaditi v Parizu je izumil nov lek

z uporabo sifilida. Vbrizgal je nekemu

zavojnik, ki je nastopila tozadna reakcija,

da je vbrizgal bolniku arzenikov

preparat, nakar so se rane v 14 dneh po-

zadoma zacilile.

— Omeniti moramo še, da

Ljudska vsečililče v Celju. Minuli pondeljek je na celjskem Ljudskem vsečililče imel zanimivo predavanje gospod

vladni svetnik Em. Lilek. Razlagal nam je kulturno zgodovino srednjevske Srbije

in Bosne. Njegova izvajanja so bila skoz-

insko zanimiva, ter so jim sledili poslu-

salci z velikim zanimanjem. Prihodnje

predavanje bo v pondeljek 27. t. m. ob na-

vadni uri.

Umetniški večer bo v soboto na praz-

nik 25. t. m. zvečer v celjskem mestnem

gledališču.

Celjsko mesto in bližnja okolica ima

C. N. in A. M. Williamson:

Cesarični biseri.

(Dalje.)

»S tem je stvar urejena,« je rekel Sands. Grof je odpril zaklopnicu in pokazali so se biseri, ki jih je hotel Roger kupiti za svojo ženo, lepo naničani in razloženi v vrsti srednih žlebičkov. Stopetdeset jih je bilo, različnih po velikosti; največji je bil podoben orjaškemu grakovemu zrnu. Vsi so bili prekrasne oblike in barve, in njih napaka — ako si smeli rabiti to besedo — je bil tisti sinje-kastobel ton, ki ga nekateri poznavalci ne marajo. Toda Roger je vedel, da ljubi Beverley baš snežno-bele biseri.

»Simon Lecourt mora priti vsak hiq,« je rekel Blunzenfels. »Ko si jih on ogleda, podpišem in vam izročim svoj ček za dvestošestdesetisoč dolarjev.«

Blunzenfels se je nasmehnil pod svojimi pobarvanimi brki, toda njege vodene oči so se jezno zasvetile.

»Fi ste pa res oprésen kospot!« je vzklknil. »Faš feliki francosko-ameriški isfetenc sa pizere je fentar še ocenil ofratnico f sfoj brotalni, bret fašimi očmi, kospot Zants. In zdaj ka glicete še na tom! Hutmama! Sa lepeka diča me morate imeti, ako mislite, ta zem smošen Šamenjan f satnjem drenotku brafe pizere s bonarejenimi!«

»Tega nikakor ne mislim,« je pojasnil Roger. »Pač pa ne izključujem možnosti, da ne bi bil kak drugi opravil zamene; in v tem slučaju bi bila midva oba premalo tiča, da bi jo zapazila. Kaj hočete, grof: Američani smo pač ljudje, ki ne spustimo ladje v vodo, ne da bi jo zasmolili.«

»Meni je braf,« je dejal Blunzenfels in skomignil z rameni. »Feselijo me po, ta breisámete pisre s bomjenim sercem.«

»Gospod Simon Lecourt,« je naznanič sobar.

Ob četrtna pet je bil ček podpisani: Roger je stisnil draguljarju roko in se naklonil grofu Blunzenfelsu. Biseri so bili njegovi. Nestrpo je čakal žene. V petih, šestih minutah je morala priti.

Beverley je stopila v dvigalo baš, ko sta grof Blunzenfels in Simon Lecourt izstopila. Ko sta šla mimo nje, je slišala imenovati Rogerja, in srce ji je zastalo. Očividno sta se vračala neznana od soprega. Pa ne, da bi bila v kaki zvezzi s pravkaršnjo grozo, ki se ji je zdela čedalje temnejša, čedalje podobnejša strašnemu snu? Pa ne, da bi bila odkrila Rogerju tisto, o čemer je ona molčala?

Zivci so ji pokali od napetosti; na domačem hodniku je stopila iz dvigala z občutkom, kakršnega ima zločinec, kadar ga odloži krvniški voz pred giljotino. Toliko da se ni

onesvestila, ko je zagledala Rogerja; nad sestro Lakeovo je malone zakričala.

Rogerju ni bilo bogekaj do tega, da bi Klo ostala; pač pa je hotel imeti Beverley.

»Dragica!« je vzklknil, podčrtava svojo veselost. »Baš o pravem času si se vrnila. Pošli hišno, naj ne se gospodični Rileyevi denar, ti pa stopi z menoj v kabinet. Pokažem ti nekaj; ko vidiš, kaj je, me boš razumela, zakaj sem te želel videti ob štirih doma.«

»Samo hipec, pa pridev!« je odgovorila Beverley. »Pusti me, da snamen poprej klobuk. Tako hudo me boli glava!«

Krenila je k svoji sobi, nadejaje se, da jo Roger počaka v kabinetu in bo tako utegnila najti, kar potrebuje, ter nesti Klojji, ki gotovo že ugibije, zakaj je ni. Toda Roger, ki se je zdavnaj kesal svoje grde misli o Justinu O'Reillyju, je stopil za njo.

»Ako bi imela dar prerokovanja,« je dejal, »bi te brž minil glavobol. Ali znaš ugibati, Bev?«

Ubožica ni vedela kaj storiti. Že prej je moral skoraj legati, da je opravčila Klojino novo pot. Oh, vsaj pet minut bi jo pustil samo!

»Saj veš, da ne uganem nikoli ničesar!« se je zasmehala. »Štiri pa tudi še ni. Pokaži mi tisto čudno stvar natanka ob uri in minutu!«

»Res, deteče,« je dejal Roger, ki je bil pogledal na uro. »Tri minute in pol imas še časa. Toda motiš se, ako misliš, da bo trajalo snemanje klobuka tako dolgo. Dokažem ti!«

To reki je naglo izdril iglo, s katero je bil nujet pajčolan. Klobuk je moral z glave. Roger je prijet žensko za roko ter jo odvedel k vrati svojega kabineta. Beverley se ni vedala kam dejati od obupa. Hvala Bogu, da bi vsaj pozabil Klo! Ako bi se bil spomnil ter ji poslal denar po kakem poslu, bi se bilo dekle začudilo in prišlo nemara sáma vprašat za navodilo. »Kako naj dobim zavoj in ga spravim Kloji v roke? — Ta edina misel je kovala čedalje temnejše v Beverleyini glavi.

»Zapri oči,« je velel Roger. »Ura bo takoj udarila štiri. Ne poglej, dokler ne odbije.«

Beverley je ubogala; ne bila bi se obotavljala niti, ako bi jí bil rekel, naj stoji mirno, da jo ustreli v srce. »Ena — dve,« je počasi udarila starinska ura v kotu; gospa Sandsova je čutila, kako ji je leglo nekaj hladnega v težkega okrog vrata. »Tri — štiri!« je končala ura. »Odpre oči!« jo je odrešil Roger.

»Oh!« je viknila Beverley malo ne z grozo. Na njeni nežni sivi obleki se je lesketala dvojna vrsta biserov, liki ogromne rosne kapljice na pajčevini. Ovratnica ji je visela po prsih, in v slehernem biseru se je iskrila skrivenostna luč, kakor blždej v njih mavrični duhovi. »Saj ni mogče! Sanja se mi!« je zajecjalna. Ljubila je biser in je vedela, da so

ti, ki jih ima na sebi, čudesna populost in lepot.

Posečilo se je izraziti svojo hvaležnost z objemom in poljubom. Tudi njen tesnobno molčanje je moglo veljati za strmenje. A treba je bilo besede! Tedaj jo je prešinila misel. Rekla je, da se zdi sama sebi kakor kraljica Novega Yorka. Roger naj ji dovolil, da steče v svojo sobo in se pogleda, zakaj v kabinetu je visele le majhno in spakljivo izbočeno zrcalce. Samo minuto, kvečjemu dve, pa se vrne. »Hvala Bogu!« bi bila najrajša vzklknila, ko jo je Roger izpustil, smejoč se njeni njezinarsnosti. Topot ni šel za njo. Ostal je pri svoji mizi ter se zrl v škrlatno baržunasto zaklopnicu s cesaričino krono in monogramom. Cene, ki jo je plačal za biser, še ni bil povedal ženski. Radoveden je bil, ali sluti, da so ga stali pravcat imetje. . . Le kako da je ni tako dolgo nazaj?

Beverley ni niti pogledala zrcala. Kakor hitro je planila v svojo sobo, je odprla predal, kjer je hraniča žepje pri svoji mizi ter zazrl v škrlatno Največjo teh skrinjic je obrnila in stresla njen vsebino nazaj v predal. Z drhtečimi prstji je razparala batirano svileno podlogo in podtegnila izza nje dolg ovoj s tremi zlatimi pečati. Cesaričnih biserov se morda niti ne bi bila spomnila, da se ni ovratnica ujela za predalov kličko, ko se je naglo obrnila proti vratom. Preden je mogla preprečiti, batirano svileno podlogo in pokakor grah, so se usuli po tleh nalik toči.

S prestrašenim vzrikom je zgrabilo pretrgnani niti za obadvaj konca, potegnila ga preko glave in ga stlačila v predal med razmetane robce. Na biser, ki so ležali po tleh — bilo jih je gotovo več nego tučat — ni utegnila mislit, niti ne na to, kaj poroča Roger, ko zve nezgodno. Zamotala je ovoj v tenčično šerpo in stekla iz sobe, zmečkavši pri tem svoj klobuk, ki je ležal še vedno na postelji, kamor ga je bil vrgel Roger. Sreča ji je bila mila. Dospela je iz stanovanja in skočila v dvigalo, ne da bi bil kdo opazil.

Ko je minulo pet minut, ne da bi se bila Beverley vrnila, je Roger sklenil kreniti za njo. Odpril je vrata spalnice in pogledal vanjo. Nekaj se je zatrkljalo izpred njegovega črevlja. Sklonil se je in pobral ogromen biser!

Strah ga je pretresel do kosti. Pomisliš je, da se je utegnila novica o njegovem nakupu v tem že razneči, despeti do zločinske ušes. V teh petih minutah, ko je on mirno čakal Beverley, so jo morda umorili! V velikem mestu je vse mogoče. Stolpil je na drugi biser in videl, da jih leži še več po bledočrnatih preprogi. Odrevenel je ter izbuljil oči. Ob znožju postelje je stala visoka španška stena, ki je branila, da se nij zjutraj bleščalo Beverley v oči. Kaj bo, ako jo najde tam zadaj mrtvo!

Ko je zbiral pogum, da bi pristopil in pogledal, pa je planila žena v sobo. Želo se je, da jo je izpreletela zona ob pogledu nanj.

»Misliš sem že, da so te ugrabili ali ubili!« je zasopel ou. »Kaj se je zgodilo?«

»N-n-ni,« je zajecjalna. »Morala sem samo — sej veš, na Klo sva bila pozabila — nesla sem ji denar. In — Premolknila je, zagledavši biser v soprovodi roki. »Oh, kaj ne, kakšna nesreča!« je povzela hlastno. »Obesilo se mi je za predal. Mudilo se mi je; hotela sem se brž vrniti k tebi. Vedela sem, da so biseri tukaj varni. Samo vrata sem zaprla, pa sem stekla dol.«

»Vidim,« je dejal Roger suho. Vsa radost nad kneževskim darilom ga je bila minila. »Kaj je par biserov več ali manj v primeru z udobstvom go spodnje Rileyeve?«

»Oh, Roger!« Beverley je zahiteila. »Ne glej name takol! Ne govorji mi tako! Mari meniš, da ne cenim biserov? O, in še kako! — zaradi njih samih in zaradi twoje ljubezni! Ravnalna sem le tako — iz nagi-

(Dalej prih.)

Proda se:

GRAJČINSKO POSESTVO, POSESTVA, GOSTILNA, TRGOVSKA HIŠA, VILA, HIŠA, NA PRODAJ:

GRAJČINSKO POSESTVO, 137 oralov, pri Mariboru;

POSESTVA do 150 oralov; GOSTILNA z 22 oralov zemlje;

TRGOVSKA HISKA s 7 trgovinam; VILA z velikim vrtom;

HIŠA za vsako malo obrt, oziroma industrijo, proda ZAGORSKI, Maribor, Barbarska ulica 3.

DOBRO OHRANJEN IN LEPO IZDELAN AUTOMAT

»Dalmore, Igra 16 komadov, se proda. Kje pove uprava lista.

Kupi se:

TEHTNICA PRIPRAVNA ZA MANJŠE OVOJE

do teže 5 kg. se kupi. Ponudbe pod tehtnicam na upravo.

Službe:

MIZARJE IN NEKAJ ZIDARJEV,

izurjene samostojne, išče za trajno delo „Drava“, lesna industrijska delniška družba v Mariboru.

MLINARSKI POMOČNIK

želi službe v večjem mlinu. Naslov v upravi lista.

DVA MIZARJA

sprejemam takoj za stavbeno delo proti dobrni plači. Mat. Rakuša, mizar, Velika Nedelja.

KONTORISTINJO

v starosti 18—20 let z znanjem slovenskega, hrvatskega in nemškega jezika ter dobro računalico sprejme Ilja Predovič, Fram, Štajersko. Stanovanje in hrana v hiši, plača po dogovoru. Ponudbe je poslati na Ilja Predovič, Varaždin, Medjimurska cesta broj 3 ali Ilja Predovič, Fram broj 10, Štajersko.

DVA MIZARSKA POMOČNIKA, DOBRO IZVEŽBANA V POHITVE NIM IZDELKIH

se sprejmata. Hrana in stanovanje v hiši plača 5—10 krov na ure. Delo stalno. Farna Rožanc, mizarstvo v Preddvoru.

Razno:

ENO ALI DVE, POPOLNOMA SE PARIRANI, PRAZNI STANOVANJSKI SOBI

v sredini mesta so iščeta za takoj ali ponuce. Ponudbe na upravnino lista pod „Samec“.

TRGOVSKI LOKAL ALI VEČJA PRAZNA SOBA

v sredini mesta, av. v prvem nadstropju ali na dvorišču se išče proti visoki njenini. Ponudbe pod „Lokal“ na Anončni Ljubljibana, Sodna ul. s.

OPOZARJAM CENJ. ODJEMALCE,

da sem premestila svoje tvorničko skladiste za nadročno prodajo iz Ilirske ulice 29 v Pred Škofijo h gosnj Vived-Mozetič. Prva jugoslovanska tvornica slamljivkov in klobukov, Milka Kosova, Menges.

INTELIGENTEN SAMEC IŠČE ME-BLOVANO SOBO.

Ponudbe pod „soba 37“ na upravo ter lista.

LEPOTA

kože, obraza, vratu, rok, kakor tudi lepa rast las, se morejo samo skozi razumno nego lepoto doseči. Tisočera pripoznanja so dospela od vseh delž sveta lekarji.

Elsa Lilijsno mlečno mleko

najbolje blago, na finejsko „mleko lepote“; 4 kosi z zamotom in poštnino 98 Kr.

Elsa obrazna pomada

odetrani vsako nečistost kože, sončne pape, zaledance, nabore, itd., naredi kožo mehko rožnato-belo v čisto; dva porcelanasta lončka z zamotom in poštino 52 kron.

Elsa Tanochina pomada za rast las

krepiti kožo glave, prepričuje izpadanje, lomljene in cepanje las, zaprečuje pruh, preravn osivoščit itd. 2 porcelansta lončka z zamotom in poštino 52 kron.

Prodajalci

sko naročilo najmanj 12 kosov od jednega predmeta dobijo popust v naravi.

Razno: Lilijsno mleko 15 K; Brkons 8 K; najfinje Heja-puder 10 K; Kligerca v velikih originalnih skutuljah 30 K; najfinjejši Heja zobični prasek v patent skutuljah 30 K; puder za gospo v vrečici 6 K; zobični prasek v skutuljah 7 K; v vrečicih 5 K; Sachet diševa za perilo 8 K; Schampoon za lase 5 K; rumenilko 12 listkov 24 K; najfinjejši parfum po 40 in 50 K; Močna voda za lase 58 K. Za te razne predmete se zamot in poštino posebej zarezati.

Eugen V. Feller, lekarji ŠUBICA donja, Elsatrg 357, Hrvatsko.

Išče se trgovski lokal

eventuelno velika prazna soba v prvem nadstropju (labko tudi na dvorišču) na sredini mesta proti visoki njenini. Ponudbe pod „trgovski lokal“ na anončno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Jesenov les